

KIRSI-MARIA MAGGA

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA 18.3.2026

HANKINTALAIN UUDISTAMINEN

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
Pohjoisen puolesta – maailmaa varten

SIDOSYKSIKÖT 10 % VÄHIMMÄISOMISTUS (15 §)

- **Poliittinen tahto 10 %:n osalta vahva, siksi lausunnossa ei arvioida muita vaihtoehtoja**
- Näkemykseni mukaan ei vähimmäisomistusvaatimukselle ei ole EU-oikeudellista estettä
- **Kuntien itsehallinto:** sidosyksikkösäätelyllä on vaikutuksia kuntien ja hyvinvointialueiden itsehallintoon
 - PeVL 49/2016 vp., sidosyksiköitä arvioitu ulosmyyntiosuusrajoitusta säädettäessä. Todettiin, että vaikuttaa itsehallintoon, mutta ei merkitse olennaista puuttumista.
- **Oma asiantuntemus nimenomaan hankintajuridiikan ja julkisten palveluiden organisointimallien saralla – siksi lausunto keskittyy niihin eikä vähimmäisomistusvaatimuksen valtiosäätöoikeudelliseen arviointiin**
- **Olennaista nähdäkseni on se, kuinka paljon harkintavaltaa ja joustoa kunnille jää palveluidensa järjestämiseen ja organisointiin 10 %:n omistusoikeusvaatimuksesta huolimatta?**

SIDOSYKSIKÖT 10 % VÄHIMMÄISOMISTUS (15 §)

- ei rajoita hankintayksikön harkintavaltaa siitä, tuotetaanko itse, tuotetaanko sidosyhteisön tai muun yhteistyöjärjestelyn avulla vai ostetaanko markkinoilta
- **Organisointivapaus säilyy:** palvelut voidaan yhä tuottaa omana työnä, kuntayhtymissä, liikelaitoskuntayhtymissä (tai hyvinvointialueyhtymissä), horisontaalisena yhteistyönä tai vastuukuntamalliin perustuvalla toimivallan siirrolla (yhteistyösopimus) tai rajoitetusti enintään 10 omistajan yhtiömuodossa
 - rajoitus kohdistuu vain yhtiömuotoiseen toimintaan
 - Yhtymämuotoinen toiminta ei tosin toimine yli organisaatiomuotojen ts. kuntien ja hyvinvointialueiden välillä yhteistyön mahdollisuudet rajoittuvat
- **Kriittiset toiminnot** on suljettu pois rajoituksen soveltamisalasta (erityisalojen hankintalaki, jätehuolto, jätevesihuolto, tietyt tietojärjestelmät)
- **Erityislaila mahdollisuus säätää poikkeuksia** mm. valtakunnallisten toimintojen tai uusien kriittisten toimintojen osalta → näitä voidaan harjoittaa yhtiömuodossa ilman osakeomistusvähimmäismäärää (toki näissäkin pitäisi muut sidosyksikön edellytykset täyttyä)
- **Yhteishankinnat:** Muutoksella ei ole vaikutusta yhteishankintoihin tai yhteishankintayksiköiden toimintaan, yhteishankintayksiköiden toiminta määräytyy oman säännöksensä nojalla
 - Hybriditoimijat joutuvat eriyttämään toiminnot – tätä tehty ennen lakiuudistusta

SIDOSYKSIKÖT 10 % VÄHIMMÄISOMISTUS (15 §)

- Eri selvitysten mukaan haitalliset vaikutukset kohdistuisivat etenkin pieniin kuntiin
- tulisiko omistusvaatimusrajoituksen ulkopuolelle jättää kaikkein pienimmät kunnat, jos katsotaan, että omistusvaatimusrajoitus vaikeuttaa erityisen merkittävällä tavalla näiden toimintaa eikä pienimpien kuntien markkinoille suuntautuvalla ostovolyyymillä voitaisi saavuttaa merkittäviä markkinavaikutuksia?
 - esimerkiksi rajanvetona 2000-4000 asukasta eli n. 50-120 pienintä kuntaa

Kirsi-Maria Magga (*Halonen*)

Professori

Lapin yliopisto, oikeustieteiden tiedekunta

kirsi-maria.halonen@ulapland.fi

www.ulapland.fi/kirsi-maria-halonen

<https://fi.linkedin.com/in/kirsi-maria-halonen-2472612> @Kirsi_MariaH (X)